

DÉLMAGYARORSZÁG

AZ MSZMP SZEGED VÁROSI BIZOTTSÁGÁNAK LAPJA

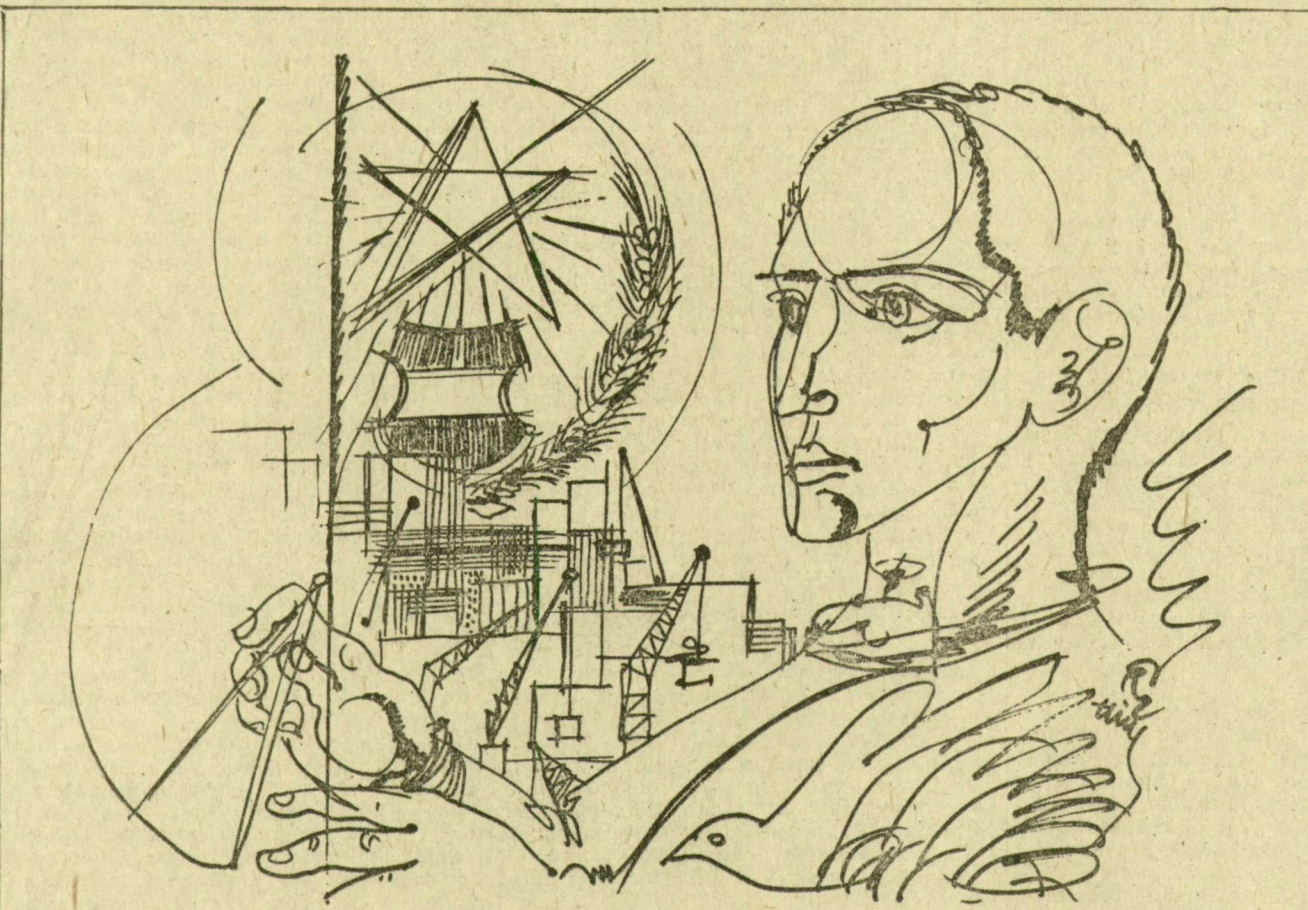
A hagyományok szellemében

A jövő nyári műsorterv

A hét végi piros betűs napok torlódásával, rendhagyó módon, igencsak a fesztivál végére jutott az ötödik bemutató, Kodály Háry János. Így aztán már tegnap, a premier délelőttjén összegzésre, gyorsmérélegre vállalkozott a fesztivál intéző bizottsága; de hát keveset kockáztatott. A Háry János három előadásának jegyei elkelték jó előre, a művészi értékelés pedig lényegében már tavaly megtörtént, hiszen a produkció újszerű változtatás nélkül került át erre a szezonra.

A Szegei Ünnepi Hetek idei programjai a szabadtéri kettős jubileumának jegyében zajlottak — hallottuk a fesztivál intéző bizottságának tegnapi ülésén, Csiselle-t és egy koncertet a városi tanács házában, Horváth Mihálytól, a bizottság titkártól, a Játékok igazgatójától. Elsősorban gazdasági okokból csökkentették a rendezvények számát, a színvonalát azonban szerencsére nem. A szabadtéri műsora az emlékezés és a tiszteletadás szándékával készült, s tulajdonképpen jól fogadta a közönség. Nagy várakozás előzte meg az ember tragédiájának bemutatóját, amely a műszínreállításának évszázados fordulóján történt. S történi majd a budapesti Nemzeti Színházban ősszel, ahol lényegében tovább él a szegedi produkció hiszen közös vállalkozás. Hogy a várakozásnak csak részben tudtak megfelelni, éppen ezzel magyarázható: a rendező, Vámos László alap koncepciója ugyanis lényegében a világirodalmi előadást célozta meg. A szereposztás körüli előzetes viták, az ott megfogalmazott problémák, számos nem maradtak alaptalanok, a tehetséges, ám fiatal színészek e helyütt nem tudták igazán lekötötni az egyébként hosszú előadás közönségét. Ráadásul technikáj megoldatlanságok is zavaróan hat-

tottak, s a színreállítás költségei is jóval meghaladták az elvárásokat. A Hetek-nyolcvan-ötven lakodalom teljességével nagy helyismertető és a nézői szempontok tiszteletben tartásáról adott tanúbizonyságot a kooperatív rendező, Novák Ferenc, Kar, hogy a második előadásukat elmosta az eső. Láthatóan az ünnepegyesség, az 1959-es első bemutató emléke vezérelte Mikó Anaszt a Hunyadi László színreállításakor. Fal Tamás jól fogta össze az együttműködést, a szociális teljesítményéről azonban megoszlanak a vélemények. Regény történet volt a bicentenáriumi ünnepi legrádi Kirov Balett szegedi vendég szereplése. A Csiselle-t és egy koncertet a városi tanács házában, Horváth Mihálytól, a bizottság titkártól, a Játékok igazgatójától. Elsősorban gazdasági okokból csökkentették a rendezvények számát, a színvonalát azonban szerencsére nem. A szabadtéri műsora az emlékezés és a tiszteletadás szándékával készült, s tulajdonképpen jól fogadta a közönség. Nagy várakozás előzte meg az ember tragédiájának bemutatóját, amely a műszínreállításának évszázados fordulóján történt. S történi majd a budapesti Nemzeti Színházban ősszel, ahol lényegében tovább él a szegedi produkció hiszen közös vállalkozás. Hogy a várakozásnak csak részben tudtak megfelelni, éppen ezzel magyarázható: a rendező, Vámos László alap koncepciója ugyanis lényegében a világirodalmi előadást célozta meg. A szereposztás körüli előzetes viták, az ott megfogalmazott problémák, számos nem maradtak alaptalanok, a tehetséges, ám fiatal színészek e helyütt nem tudták igazán lekötötni az egyébként hosszú előadás közönségét. Ráadásul technikáj megoldatlanságok is zavaróan hat-



Mindenkivel – mindenkinek

Az új kenyérnek való betakarítása után, sóhajokat hallván a tervezettnél szerényebb termésátlagokról, amelyek persze azért összehasonlíthatatlanul magasabbak a hajdani legjobb uralmak s legzsirosabb földü gazdák csúcsteljesítményénél is, ha ugyan valaki még emlékszik azokra... szóval, a ma legidősebb témáról beszélgetve itt-ott, nekem egy régi, csaknem negyedszázados, személyes emlékem jut eszembe.

Nem nyár végi, hanem kora tavaszi emlék. Abból a híres kora tavasz-ból, amelynek évszámát leírni sem illik, oly nyilvánvaló. Egy isten háta mögötti kis dunántúli faluban történt. Akkor, fél év híján negyedszázada, még petróleummal világítottak itt. És akkor itt is, mint az ország megannyi falván-tanyáján, agitátorpárok jártak házról házra, aláírandó belépési nyilatkozatokkal és nagy-nagy türelemmel (a korábbi évek kevesebb sikerű türelmetlenségeiből okulva). Fiatal riporterként, én is elkísértem egyik-másik szervezőpárt.

Nos, az emlék: ma is szemem előtt van a félhomályos, kis ablakú, gerendás mennyezetű, döngölt agyagpadlóval tisztaszoba. Az asztalon bor s poharak (mert azért az dukált a hivatal-kéretlen vendégeknek is). A falon szentképek: díszesen bekeretezett, pedig olcsó, valami búcsúban vett olajnyomatok. Végtelen gyözködéssé nyúlott az agitáció, a már nem fiatal gazda nem akart kötélnek állni. Pedig az agitátorok igazán minden józan érvet, minden kecsgetető, közeli s távoli ígéretet bevetettek. Hogy majd meglátja, bátyám, ez tán nem kell a parasztnak látástól vakulásig görnyednie a kapa mellett, óriás gépek, traktorok, kombájnok veszik át a munka nehezét, amelyek persze csak nagy táblán tudnak megfordulni. És meglátja majd, bátyám: lesz majd betegségi biztosítás, meg nyugdíj az öregeknek. A háztájiiba meg, aki akar, saját autóján járhat ki.

Mint egy fantaszlikus álom, mint egy utópisztikus, csábos delibáb, olyannak tűnt az egész. Lelkük mélyén talán maguk az agitátorok sem hitték egészen.

A gazda akkor mindenesetre nem sok érdeklődést tanúsított az ígéret földje iránt. Egyszer csak azt hajtogatta: minek kell beleeröltetni a népet a közönsébe? Nem kényszerített mondot, csak erőltetést. Mire végül is az egyik agitátor kifogyott a türelméből. Hát ide figyeljen, bátyám — mondta — ha annak idején, kilenc és fél évszázaddal ezelőtt ez a maga védőszentje, ez a vas kezű király nem erőltette volna a népet, hogy áttérjen a nomád pásztorkodásról a fáradsá-

gos földművelésre, meg a pogányságról a keresztény „ideológiára”, hát akkor mi most nem diskurálhatnánk, mert sehol sem lennénk.

Én akkor ezt a sztorit, magamban kuncogtam bár, nem írtam meg a riportomban. Illetlennek találtam. Politikailag is, ideológiailag is; hogy kerül a csizma az asztalra; hogy keveredhet belé a szocialista mezőgazdaság megszervezésébe egy középkori szent, egy hajdan volt király. Meglehet, a történettudomány itélőszéke előtt nem is igen áll meg ez a párhuzam, ott és akkor, abban a dohos falusi szobában mindenesetre hatott. S talán nem véletlen, hogy épp mostanság jutott eszembe újra.

Szocialista nemzeti ünnepeink közül talán éppen augusztus huszadika az, amely szellemében a jelenkor parancsa történelmünk legtávolibb sugallataival fonódik össze. Amely a legtágasabb történelmi időtartamokban és távlatokban készlet gondolkodni. Alkotmányunkat ünnepeljük, amelynek szavai s szelleme szerint — történelmünkben először s egyre kiteljesedő demokratizmussal — valóban „minden hatalom a dolgozó népé”; s ünnepeljük ezt az első magyar feudális uralkodó nevenapján. A szocialista néphatalmat ünnepeljük, a rendet és biztonságot, legdrágább kincsünket — de úgy, hogy egyúttal a magyar államalapításra, államiségünk kezdeteire is tisztelettel emlékezünk. Régmúlt és jelen kapcsolódik itt össze; amannak üzenetei a legfrissebb aktualitással bírnak; logikusan szinte kényszerítenek rá, hogy mai helyzetünket évszázadok széles folyamataiba ágyazva nézzük s értékeljük; hogy amit elértünk, azt becsülni, védeni s továbbfejleszteni képesek legyünk.

Államiságunk immáron csaknem tíz évszázada alatt nem sok olyan bő negyedszázadot találunk, mint e legutóbbi. Nem sok ilyen békés, kiegyensúlyozott, alkotó, érlelő, sebeket gyógyító, viharok nyomait eltüntető, erőre kapató s egészségre nevelő nyugodt időszakot. Igaz, a mindennapi gondokba nyakig merülve, nemigen gondolunk erre, de azért a történelmi összehasonlításhoz adódó tagadhatatlan tényre lehetetlen észre nem vennünk s elismernünk. Igaz, a nemzetközi gazdasági élet versenypályáin naponta érezzük iparunknak a sok évszázados történelmi-társadalmi elmaradottságból eredő strukturális, szervezésbeli s egyéb hátrányait (még a magunk tévedéseiből, nem elég céltudatos munkánkából eredőket is). De azért jelen vagyunk, egyre jobban meg tudunk kapaszkodni ezeken a versenypályákon, sokat ledolgoztunk az évszázados elmaradottságból, s ha

csak közepesen fejletteként is, de mérköző — vagy inkább a kölcsönös előnyök alapján együttműködő — partnerei tudunk lenni a legfejlettebbeknek. Igaz, mezőgazdaságunk tele van a fejlődés magas fokán egyre inkább feltornyosuló új és új problémákkal (még az idej eltelés által okozottakkal). De azért ez a mezőgazdaság, amely az ötvenes-hatvanas évek fordulóján nem könnyű szívvel, de forradalmi lépéssel lépett a szocialista útra, ma sok tekintetben a világ élvonalába tartozik. Teljességgel átalakult a magyar falu képe, a hajdani, zömmel falusi Magyarország képe, életformája. A magyar szellemi élet gyümölcseiből is van mit odatennünk a világ asztalára.

A történettudomány örök vitatott kérdése, hogy a jelen mikor, mely időponttól kezd történelemmé válni. És aligha vitatható az a felfogás, amely szerint — még ha más vizsgálati módszereket igényel is — végeredményben a jelen is része a történelemnek. Biztosak lehetünk benne, hogy a tágabb értelemben vett mai kőr — úgy nagyjából az utóbbi három-négy esztendő, s még ami ezután következik — a magyar történelem rendkívül fontos, kritikus, küzdelmes, de szép időszakának fog ítélni. Sok minden dől el ezekben az években: gazdaságunk talpon maradása, társadalmunk szocialista vonásainak erősödése, életkörülményeink megőrzése, az ország belső stabilitása és hozzájárulásának eredményessége a nemzetközi légkör enyhüléséhez, egy világháborús katasztrófa elkerüléséhez. Vagy ahogy összefoglalva mondjuk mindezt: a fejlett szocialista társadalom megteremtéséért folytatott munkánk sikere — a mostani roppant nehéz feltételek között is.

Egy olyan országban, mint a miénk, ahol a társadalom alaptörvénye mindenki számára azonos jogokat biztosít és azonos kötelezettségeket ír elő, ahol mindenki egyenrangú lehetményese a hatalomnak — a jövő, a fejlett szocialista társadalom mindenki számára épül. Munkásoknak, szövetkezeti gazdáknak, szellemi dolgozóknak, magyar és nem magyar anyanyelvűeknek, kommunistáknak és hívőknek egyaránt. De nemcsak mindenki számára, hanem mindenkivel, mindenki által, mindenkinek a erőfeszítései révén épülhet csak fel. Olyan fokú egyetértést és együttműködést, evvált gondolkodást és egyetemes cselekvést, olyan szövetséget szocialista nemzeti egységet feltétel és kíván, amely csaknem évezredes történelmünk során most először valósulhatott meg ezen a földön.

Konecz István

A kétmilliomodik



A Szegei Szabadtéri Játékok felújítása óta eltelt negyedszázadban immár több mint kétmillió néző látta a év minden előadására szóló Dóm előtti előadásokat. A szerencsés kétmilliomodik Berez Sándorné aki férjével és egy busznyi társával Törökszentmiklósról érkezett városunkba. A bejáratnál Horváth Mihály, a Játékok igazgatója köszöntötte és átadta az ajándékosomagot és az elkövetkezendő öt év minden előadására szóló bérletet. Zsúfolt ház előtt zajlott a Háry János idej bemutatja előadása. A nézőterén ott volt Méhes Lajos, az MSZMP Politikai Bizottságának tagja, ipari miniszter is.